

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„DOLINA GŁUSZYŃKI – CZĘŚĆ A” W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

MGR JOANNA ZAJĄC

POZNAŃ, LIPIEC 2009 R./LISTOPAD 2009 R.*

* NINIEJSZA PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO UWZGLĘDNIŁA ZMIANY PROJEKTU PLANU WYNIKAJĄCE Z UZYSKANYCH OPINII
I DOKONANYCH UZGODNIEŃ

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1 Informacje wstępne.....	3
1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	4
1.4 Wykorzystane materiały i metody pracy.....	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	7
2.1.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.1.2 Rzeźba terenu	8
2.1.3 Budowa geologiczna i warunki gruntowe	8
2.1.4 Warunki wodne	9
2.1.5 Flora	9
2.1.6 Fauna	11
2.1.7 Gleby	12
2.1.8 Klimat lokalny	13
2.2 Stan środowiska naturalnego	14
2.2.1 Jakość powietrza atmosferycznego.....	14
2.2.2 Jakość wód.....	15
2.2.3 Klimat akustyczny	16
3. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	17
3.1 Cel opracowania projektu planu	17
3.2 Ustalenia projektu planu	18
3.3 Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	19
3.4 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	21
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	23
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM	27
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	29
6.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki podłoża.....	29
6.2 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	31
6.3 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną i krajobraz.....	33
6.4 Oddziaływanie na szatę roślinną	34
6.5 Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne.....	36
6.6 Oddziaływanie na klimat akustyczny	37
6.7 Oddziaływanie na obszary Natura 2000.....	37
6.8 Oddziaływanie transgraniczne	38
7. WNIOSKI	39
8. STRESZCZENIE	40

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle mapy topograficznej miasta Poznania
3. Położenie i powiązania przyrodnicze obszaru opracowania z otoczeniem
4. Hipsometria
5. Geologia
6. Mapa glebowo-rolnicza
7. Dokumentacja fotograficzna terenu opracowania
8. Projekt mpzp „Dolina Głuszyńki – część A” w Poznaniu, MPU 2009r. – etap procedury planistycznej – wyłożenie do publicznego wglądu

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” w Poznaniu.

Plan miejscowy sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XLIII/516/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r.

Obszar, którego dotyczy plan, zlokalizowany jest w południowej, peryferyjnej części Poznania, w dzielnicy Nowe Miasto. Obejmuje głównie tereny zieleni, położone poniżej ul. Głuszyna, w rejonie ulic: P. Strzeleckiego oraz Ożarowskiej. Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem planu miejscowego wynosi 129,5 ha.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z dnia 7 listopada 2008 r.). Zgodnie z art. 51 ust. 1 ww. ustawy organ administracji opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego obligatoryjnie sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Zapisy powyższej ustawy stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich, w tym:

1. dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985),
2. dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),

6. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

W myśl powyższej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko, dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.), zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego wraz z prognozą, uwzględniając zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzje rady gminy w sprawie uchwalenia planu miejscowego.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a informacje w niej zawarte dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

1.4 Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne Kondracki Jerzy, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Fizjografia urbanistyczna Szponar Adolf, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic Lis Józef, Pasieczna Anna, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2005,
- Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Poznaniu Jackowiak B, Prace Zakładu Taksonomii Roślin UAM w Poznaniu, Poznań 1993,
- Wśród zwierząt i roślin, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Związki wód powierzchniowych i podziemnych w dolinie Warty w warunkach naturalnych oraz wymuszonych eksploatacją ujęć dla aglomeracji Poznania, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2000.

Materiały kartograficzne

- mapa zasadnicza dla obszaru planu w skali 1:1000,
- mapa ewidencyjna gruntów w skali 1:1000,
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-142-B Mosina, OPGK Poznań 1988/9,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-142-B Mosina, OPGK Poznań 1992,
- mapa topograficzna w skali 1:10 000, ark. N-33-142-B-b-1 Czapury, ark. N-33-142-B-b-2 Daszewice MGGP S.A., Tarnów, Geokart - International Sp. z o.o., Rzeszów, OPGK - Rzeszów S. A. 2007.

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- projekt Uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” w Poznaniu, MPU 2009,
- Uchwała Nr XLIII/516/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” w Poznaniu,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr XXXI/299/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 18 stycznia 2008 r.,
- Program ochrony środowiska miasta Poznania na lata 2009-2012, Uchwała Nr LIV/729/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 12 maja 2009 r.,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2008,

- Środowisko naturalne miasta Poznania Część I, Urząd Miasta w Poznaniu Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 1996.
- Głuszyna - Koncepcja zagospodarowania obszaru rekreacyjnego, Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, Poznań czerwiec 1978 r.,
- Zbiornik wodny „Głuszyna”, Założenia techniczno – ekonomiczne, HYDROPROJEKT Centralne Biuro Studiów i Projektów budownictwa Wodnego, Poznań 1975,
- Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszynka”, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005 r.

Inne źródła:

- wizja terenowa (maj 2009 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, maj 2009 r.),
- www.poznan.pios.gov.pl.

Powyższe materiały w połączeniu z wizją terenową pozwoliły na opracowanie charakterystyki stanu funkcjonowania środowiska w podziale na poszczególne komponenty.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego

2.1.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty granicami miejscowego planu zagospodarowania „Dolina Głuszynki – część A” położony jest w rejonie południowej granicy Poznania (część jego zachodniej granicy stanowi jednocześnie granicę miasta Poznania) i stanowi fragment doliny Głuszynki, zawierającej się między Głuszyną, Piotrowem a Daszewicami. Od północy oraz od strony wschodniej obszar objęty analizą ograniczony jest ul. Głuszyna, od północnego zachodu część granicy biegnie ul. P. Strzeleckiego, a następnie terenami nieużytków i obszarów leśnych. Południowa granica obszaru objętego opracowaniem przebiega przez obszary leśne oraz tereny zielone.

Większość analizowanego terenu zajmują tereny leśne, zarządzane przez Nadleśnictwo Babki. Istotny fragment tego obszaru stanowią obszary łąkowe poprzecinane systemem rowów melioracyjnych sięgających aż do rzeki Głuszyńka, zlokalizowanej poza granicami planu. Poza terenami zieleni (niskiej i wysokiej) na obszarze opracowania nie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna jak i zabudowa usługowa.

Przy zachodniej granicy obszaru (przy ul. Strzeleckiego) znajdują się również porośnięte roślinnością niezagospodarowaną tereny dawnego wysypiska odpadów.

Cały teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wchodzi w skład południowo-wschodniego klina zieleni.

2.1.2 Rzeźba terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego, teren objęty granicami planu leży w makroregionie Pojezierze Wielkopolsko-Kujawskie oraz w mezoregionie Pojezierze Poznańskie, które jest wysoczyzną otoczoną ze wszystkich stron dolinami: Obornicką Doliną Warty na północy, Poznańskim Przełomem Warty na wschodzie, Doliną Środkowej Obry na południu, Bruzdą Zbąszyńską na zachodzie (Kondracki 1994, 1998, 2000).

Obszar objęty opracowaniem stanowi północny fragment doliny Głuszyńki. Przebiega ona z południowego – wschodu w kierunku północno-zachodnim i stanowi wyraźne rynnowe zagłębienie wcinające się w otaczające ją obszary równinne. Dno doliny leży na wysokości ok. 60,0m n.p.m., podczas gdy jej porośnięte lasami brzegi osiągają rzędne terenu na poziomie 82,0m n.p.m. Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana dzięki występowaniu różnych form ukształtowania terenu, takich jak progi, dolinki dopływów, czy pagórki, stanowiące o malowniczości tego terenu.

Duży fragment terenu (na którym występują obecnie obszary łąkowe poprzecinane systemem rowów melioracyjnych), stanowi terasa zalewowa Głuszyńki. Na terenie tym, w okresie wzrostu ilości spływających wód opadowych i roztopowych, tworzą się okresowo utrzymujące się na łąkach rozlewiska.

2.1.3 Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Teren objęty granicami planu jest częścią Doliny Głuszyńki, która stanowi przedłużenie rynny jeziornej kórnicko-zaniemyskiej.

Budowa geologiczna doliny wykazuje dość duże zróżnicowanie między terenami wysoczyznowymi a terenami doliny. Tereny wysoczyznowe otaczające dolinę zbudowane są z margla górnego, pod którym występują powstałe w wyniku przesuwania się lodowca piaski dolne. Warstwy osadów przedzielone są pochodzącymi z okresów stagnacji warstwami ilów.

Dno doliny wypełniają osady organiczne, torfy i namuły, których miąższość może dochodzić do 4,0m. Pod gruntami organicznymi znajdują się utwory piaszczysto-żwirowe o miąższości dochodzącej do 2,0m. Głębsze warstwy są zbudowane z glin pylastych i pyłów o konsystencji w większości miękkoplastycznej.

2.1.4 Warunki wodne

Na analizowanym terenie wody powierzchniowe występują głównie w postaci systemu rowów melioracji szczegółowej, z głównym ciekim Głuszcem. Rowy zbierają wody z licznych, mniejszych odgałęzień, zlokalizowanego między ul. Głuszyna, ul. Ożarowską oraz ul. Babicką. Do systemu rowów melioracyjnych za pomocą przepustów, poprowadzonych przez ul. Głuszyna, dopływają również wody z obszarów zlokalizowanych poza północnymi granicami planu. W okresie intensywnych opadów i roztopów na terenie tym tworzą się okresowe rozlewiska.

W obrębie analizowanego obszaru, na terenach leśnych znajdujących się na południowy zachód od ul. Ożarowskiej, występują także niewielkie, okresowo suche, śródleśne zbiorniki wodne.

Na terenach łąkowych leżących w obrębie terasy zalewowej Głuszynki wody gruntowe występują na głębokości od 0,0 do 1,0m. W wyższych partiach terenu wody gruntowe zalegają na większych głębokościach.

W niewielkiej odległości od granic planu płynie rzeka Głuszynka (Kopel), będąca prawobrzeżnym dopływem Warty. W sąsiedztwie zachodnich granic planu zlokalizowane są natomiast zbiorniki wodne, m.in. Jezioro Czapnica.

2.1.5 Flora

Analizowany teren, wchodzący w skład południowego klina zieleni, leżący w sąsiedztwie doliny Warty oraz częściowo obejmujący dolinę Głuszynki, charakteryzuje się dużym bogactwem florystycznym. Niewielki stopień ingerencji człowieka na terenach poddanych analizie pozwolił na zachowanie cennych siedlisk wielu gatunków roślin, których występowanie w granicach miasta jest coraz rzadsze z uwagi na powiększanie się areału terenów zurbanizowanych.

Teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część A” charakteryzuje się występowaniem terenów o zróżnicowanych warunkach siedliskowych. W granicach objętych planem występują zarówno obszary leśne, obszary podmokłych łąk, występujących w sąsiedztwie rowów melioracyjnych jak i stanowiska ruderalne, ubogie w wodę i składniki mineralne.

Znaczną część obszaru stanowią zbiorowiska leśne nasadzone przez człowieka z dominującym drzewostanem sosnowym (*Pinus silvestris*) i niewielką domieszką brzozy (*Betula*). Gdziekolwiek, na skrajach lasu, spotkać można przedstawicieli gatunków takich jak dąb szypułkowy (*Quercus*), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*), robinia akcyjowa (*Robinia pseudoacacia*), grab pospolity (*Carpinus betulus*) czy klon zwyczajny (*Acer platanoides*). Gatunkiem, który występuje na obszarach leśnych jest również czeremcha amerykańska (*Prunus serotina*) oraz dziki bez czarny (*Sambucus nigra*). Na obrzeżach tutejszych lasów rośnie kuklik zwisty (*Geum rivale*), kuklik pospolity (*Geum urbanum*), glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*), bodziszek cuchnący (*Geranium robertianum*) oraz tomka wonna (*Anthoxanthum odoratum*).

Kolejnym elementem tworzącym florę tego terenu są zbiorowiska roślinne łąk poprzecinanych rowami melioracyjnymi, zlokalizowane na terenach między ulicą Ożarowską, ulicą Głuszyna, a wschodnimi granicami planu. Tereny te porasta wiele gatunków roślin preferujących bardziej żyzne i wilgotne siedliska. Wyróżnić tu można pokrzywę zwyczajną (*Urtica dioica*), jaskra rozłogowego (*Ranunculus repens*), jaskra ostrego (*Ranunculus acris*), pięciornika gęsiego (*Potentilla anserina*), jasnotę białą (*Lamium album*), krwawnika pospolitego (*Achillea millefolium*) oraz glistnika jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*). Występuje tu także bniec biały (*Silene alba*), tasznik pospolity (*Capsella bursa – pastoris*), barszcz zwyczajny (*Heracleum sphondylium*), kielisznik zaroślowy (*Calystegia europaea*), przytulia czepna (*Galium aparine*), przytulia pospolita (*G. mollugo*), groszek żółty (*Lathyrus pratensis*), bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*), ostrożeń polny (*Cirsium arvense*), kostrzewa szczeciniasta (*Festuca trachyphylla*), wiechlina roczna (*Poa annua*), perz właściwy (*Elymus repens*), śmiałek darniowy (*Deschampsia caespitosa*), zawciąg pospolity (*Armeria maritima*) oraz firletka poszarpana (*Lychnis flos – cuculi*).

Bezpośrednio w sąsiedztwie rowów lub na ich zboczach występują rośliny preferujące stanowiska bardzo wilgotne, często zanurzone częściowo w wodzie np. skrzyp bagienny (*Equisetum fluviatile*) szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*), knieć błotna (*Caltha palustris*), sit członowaty (*Juncus articulatus*), kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*), trzcina pospolita (*Phragmites australis*), pałka szerokolistna (*Typha latifolia*), turzycza błotna (*Carex acutiformis*). W obrębie rowów melioracyjnych spotkać można również przedstawicieli gatunków takich jak: potocznik wąskolistny (*Berula erecta*), szczaw lancetowaty (*Rumex hydrolapathum*), manna mielec (*Glyceria maxima*), manna jadalna (*Glyceria fluitans*), mięta nadwodna (*Mentha aquatica*) oraz występująca pospolicie na powierzchni wody rzęsa drobna (*Lemna minor*).

Na stanowiskach suchych, ruderalnych, występujących głównie na terenach zlokalizowanych w zachodniej części omawianego obszaru oraz na skrajach lasów występują gatunki takie jak: rozchodnik ostry (*Sedum acre*), kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium*), komosa biała (*Chenopodium album*), gwiazdnica pospolita (*Stellaria media*), niezapominajka piaskowa (*Myosotis scorpioides*), rumianek bezpromieniowy (*Chamomilla suaveolens*), jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*), starzec wiosenny (*Senecio vernalis*) oraz trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigeios*).

Na terenach łąk, wzdłuż niektórych rowów melioracyjnych, występują również śródłąkowe fragmenty zadrzewień tworzonych głównie przez olszę czarną (*Alnus glutinosa*), wierzbę (*Salix*) i topolę (*Populus*), których runo zielne tworzy głównie pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*) oraz ostrożeń warzywny (*Cirsium oleraceum*). W niektórych przypadkach wzdłuż rowów melioracyjnych występują trzcinowiska (z dominującym udziałem trzciny pospolitej *Phragmites australis*).

Na obszarze objętym ustaleniami planu występuje także reprezentująca paprotniki narecznica krótkoostna (*Dryopteris carthusiana*) oraz wiele gatunków pospolitych mszaków, takich jak np. krótkosz pospolity (*Brachythecium rutabulum*), krzywoszyj rozesłany (*Amblystegium serpens*) oraz zęboróg czerwony (*Ceratodon purpureus*).

2.1.6 Fauna

Stosunkowo niewielki stopień przekształceń środowiska oraz charakter użytkowania terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, wpłynął na zróżnicowanie przedstawicieli tutejszej fauny. Występowanie siedlisk o odmiennych warunkach środowiskowych sprawia, że na terenie tym spotkać można gatunki zwierząt związane z środowiskami leśnymi, łąkowymi, jak i gatunki pospolicie występujące na obszarze miasta.

Wilgotne łąki są doskonałym siedliskiem wielu gatunków bezkręgowców, w tym owadów i ślimaków. Na terenach zlokalizowanych na obszarach wilgotnych i podmokłych stwierdzono występowanie kilku gatunków ślimaków, między innymi bursztynki pospolitej (*Succinea oblonga*), ślimaka zaroślowego (*Arianta arbustorum*), ślimaka gajowego (*Cepaea nemoralis*) oraz ślimaka winniczka (*Helix pomatia*), który występuje na tym terenie bardzo licznie. Najbardziej widocznymi przedstawicielami owadów są motyle dzienne. Na nasłonecznionych terenach, osłoniętych od wiatru i obfitujących w wiele gatunków kwitnących roślin, występuje rusałka pawik (*Inachis io*), latolistek cytrynek (*Gonopteryx rhamni*), czerwoczyk uroczek (*Lycaena tityrus*) czy strzępotek ruczajnik (*Coenonympha pamphilus*).

Okresowo zalewane łąki, gęsta sieć rowów melioracyjnych oraz bliskość rzeki Głuszynki sprawiają, że teren ten jest atrakcyjnym miejscem do rozrodu i bytowania kilku gatunków rodzimych płazów. Należą do nich: traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*), ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*), żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*) oraz żaba wodna (*Rana esculenta*). W obrębie doliny Głuszynki spotkać można także kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

Na terenie doliny Głuszynki występują również trzy gatunki gadów, a mianowicie jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*) oraz zaskroniec (*Natrix natrix*). Ze względu na bliskość terenów doliny oraz ścisły związek z przylegającymi do niej obszarami łąkowymi, można stwierdzić, iż gatunki te mogą migrować na tereny objęte granicami planu.

Ptaki występujące na obszarze objętym ustaleniami planu należą do gatunków gniazdujących i żerujących na różnego typu siedliskach. Na terenach leśnych, na skrajach lasów oraz w miejscach gdzie występują większe skupiska drzew, spotkać można dzięcioła dużego (*Dryocopus minor*) i średniego (*Dryocopus medius*), kowalika (*Sitta europaea*), mazurka (*Passer montanus*), kilka gatunków sikor (*Parus*) oraz szpaka (*Sturnus vulgaris*). Występuje tu także grzywacz (*Columba palumbus*), sójka (*Garrulus glandarius*) oraz kukułka (*Cuculus canorus*). Licznie występują także przedstawiciele ptaków związanych z terenami otwartymi. Na tutejszych obszarach łąkowych można zaobserwować skowronka (*Alauda arvensis*), świergotka łąkowego (*Anthus pratensis*), trznadla (*Emberiza citrinella*), pliszkę siwą (*Motacilla alba*), cierniówkę (*Sylvia communis*) czy łożówkę (*Acrocephalus palustris*), a w obrębie śródpolnych zadrzewień bażanta (*Phasianus colchicus*). W pobliżu zabudowy znajdującej się poza granicami planu bardzo często można spotkać pospolitą w Poznaniu srokę (*Pica pica*).

Występujące na terenie opracowania obszary łąkowe są doskonałym miejscem żerowania ptaków, które gniazdują na terenach sąsiednich. Ze względu na obfitość dostępnego na tych terenach pokarmu, spotkać tu można np. bociana białego (*Ciconia ciconia*) czy kaczkę krzyżówkę (*Anas platyrhynchos*). Pojawiają się tu również ptaki drapieżne takie jak pustułka (*Falco tinnunculus*), myszołów (*Buteo buteo*), kanie rude (*Milvus milvus*) czy kanie czarne (*Milvus migrans*).

Analizowany obszar charakteryzuje się dość dużym bogactwem przedstawicieli ssaków. Ich częste (w porównaniu do innych części miasta) występowanie związane jest z obecnością stosunkowo dużych obszarów leśnych oraz obszarów łąkowych. Do ssaków owadożernych, spotykanych na tym terenie, należy kret (*Talpa europaea*) oraz ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*). Gryzonie reprezentowane są przez wiewiórkę pospolitą (*Sciurus vulgaris*) oraz nornika (*Microtus*). W tutejszych lasach spotkać można przedstawicieli większych ssaków tj. sarna (*Capreolus capreolus*) czy dzik (*Sus scrofa*). Częstym gościem na tych terenach jest również zając szarak (*Lepus europaeus*) oraz jedyny występujący tu drapieżnik lis - (*Vulpes vulpes*).

Duża różnorodność przedstawicieli fauny występujących w granicach omawianego obszaru związana jest z mozaiką występujących na tym terenie biotopów oraz z ograniczonym negatywnym wpływem obszarów miasta pozwalającym na zachowanie siedlisk o charakterze zbliżonym do naturalnego.

2.1.7 Gleby

Na większości terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część A” gleby nie uległy większym przekształceniom i zachowały swoje naturalne właściwości.

W zagłębieniach terenu występują gleby aluwialne typu bagiennego, głównie torfy oraz gleby zbliżone do czarnoziemów występujące na terenach łąk. Na obszarze zajętych obecnie przez sieć rowów melioracyjnych występują złoża torfu mechowiskowego o miąższości około 2,0m.

Wyższe partie terenu pokrywają gleby piaszczyste, miejscami słabo lub średnio gliniasto-piaszczyste (gleby bielcowe i brunatne)¹. Na terenach zlokalizowanych w rejonie ul. Ożarowskiej występują gleby brunatne wylugowane oraz brunatne kwaśne, natomiast na terenach użytków zielonych, w pobliżu cieków wodnych oraz na terenach podmokłych występują torfy niskie.

Grunty pod terenami leśnymi tworzone są głównie przez piaski gliniaste lekkie (w części centralnej i północnej). W części zachodniej omawianego terenu występują gleby rolniczo nieprzydatne, które ze względu na swoje właściwości powinny być przeznaczone pod zalesienie.

Gleby na terenie objętym granicami planu należą do gleb kwaśnych o pH od 3,8 do 6,0. Charakteryzują się niewielką zawartością pierwiastków (takich jak Pb, Cr itd.), świadczących o niskim stopniu ich zanieczyszczenia.

¹ „Głuszyna – koncepcja zagospodarowania obszaru rekreacyjnego”, Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu; mgr inż. arch. L. Wejchert, mgr A. Czaban, mgr inż. A. Gostyński, mgr inż. D. Ziętkiewicz-Romanowska, mgr M. Płażewska, E. Figiel, P. Zięta; Poznań, czerwiec 1978r.

2.1.8 Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak teren całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Warunki klimatyczne w Poznaniu w znacznym stopniu ukształtowane zostały poprzez napływające w kierunku miasta masy powietrza. Dominującymi masami powietrza, szczególnie w okresie letnim i jesiennym, są masy powietrza polarno-morskiego, które napływają znacznie częściej niż powietrze polarno-kontynentalne. Najrzadziej pojawiają się masy powietrza arktycznego oraz zwrotnikowego.

Najczęściej przemieszczającymi się nad terenami Poznania frontami są fronty chłodne, powodujące znaczne wahania ciśnienia, odczuwalny spadek temperatury powietrza oraz wzrost prędkości wiatru. Zjawiskom tym towarzyszy również występowanie opadów, często o znacznej gwałtowności. Średnio w ciągu roku notowanych jest w Poznaniu 67 dni, w których przemieszczają się fronty chłodne i 42, w których przemieszczają się fronty ciepłe. Najdłużej obserwowany jest okres bezfrontowy i wynosi on 230 dni w roku.

Średnia roczna wielkość ciśnienia atmosferycznego wynosi dla Poznania 1005 hPa. Największe wahania ciśnienia obserwowane są dla okresu zimowego (w okresie od grudnia do lutego wahania mogą osiągnąć wartość 73 hPa), podczas gdy w okresie letnim ciśnienie waha się w niewielkich granicach (amplituda nie przekraczająca 34 hPa).

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiar wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego (w okresie 1960 – 2002)² wynosiła 527,0mm.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najwyższe średnie miesięczne temperatury z temperaturą wynoszącą 19°C są notowane w czerwcu i lipcu, najniższe w miesiącach zimowych (np. luty 2007 r. ze średnią temperaturą miesięczną na poziomie 0,8°C). W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 8,2°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru. Dla obszaru miasta Poznania stwierdzono największą częstość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile (średnia roczna wartość wynosi 3,5m/s). Wiatry silne i bardzo silne zdarzają się sporadycznie, a częstość ich występowania można określić na poziomie 1%.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. Najwyższą wartość osiąga w okresie zimowym, kiedy dochodzi do 88%, najniższa natomiast jest w miesiącach letnich, takich jak czerwiec, kiedy osiąga wartość 70%. Zaobserwować można również istotny wpływ czynników związanych z działalnością człowieka na kształtowanie się klimatu charakterystycznego dla aglomeracji miejskiej. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na ten stan rzeczy jest wielkość

² Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu; www.geoinfo.amu.edu.pl

emisji pyłów i gazów oraz pary wodnej, która wpływa na specyficzne kształtowanie się klimatu w poszczególnych rejonach miasta.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

2.2 Stan środowiska naturalnego

2.2.1 Jakość powietrza atmosferycznego

Wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na danym terenie mają źródła emisji zlokalizowane w granicach analizowanego obszaru, a także źródła emisji na terenach z nim sąsiadujących.

Ze względu na charakter zagospodarowania terenu objętego ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, nie stwierdzono występowania źródeł emisji substancji do powietrza poza liniowymi źródłami emisji, jakimi są szlaki komunikacyjne. Na terenie tym nie znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa, która mogłaby wpływać na lokalne poziomy stężenie zanieczyszczeń powietrza. Nie znajdują się tu również żadne zakłady przemysłowe, a w szczególności zakłady, na terenie których prowadzone są instalacje mogące wpływać negatywnie na środowisko.

Stanowiącą północną granicę obszaru objętego planem ul. Głuszyna nie należy do szlaków komunikacyjnych, na których występuje szczególnie duże natężenie ruchu kołowego. Emisja zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych (tj. tlenki azotu, tlenek węgla, węglowodory, pył zawieszony oraz ołów), pojazdów przemieszczających się ul. Głuszyna jest niższa niż dopuszczalne poziomy stężenie poszczególnych zanieczyszczeń. Źródłem emisji jest również ul. P. Strzeleckiego, która stanowi drogę dojazdową do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanej poza północno-zachodnimi granicami terenów objętych ustaleniami planu. Łącząca północną i południową granice analizowanego terenu ul. Ożarowska jest drogą gruntową o znikomym natężeniu ruchu.

Istotny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego ma emisja ze źródeł zlokalizowanych poza granicami opisywanego terenu oraz przemieszczanie się zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z innych terenów (np. z zakładów chemicznych w Luboniu czy z silnie zurbanizowanych obszarów Poznania). W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (przy ul. P. Strzeleckiego i przy ul. Głuszyna) oraz zabudowa usługowa (przy ul. Głuszyna, poza wschodnimi granicami terenu) która jest źródłem emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku użytkowania instalacji grzewczych.

Ważnym elementem wpływającym na jakość powietrza jest sąsiedztwo lotniska wojskowego w Krzesinach, w obrębie którego odbywają się operacje lotnicze, podczas których emitowane są duże ilości spalin.

Ze względu na brak stanowisk pomiarowych zlokalizowanych na tym terenie, w celu określenia aktualnego stanu jakości powietrza, przyjęto dane obrazujące stopień zanieczyszczenia powietrza na

terenie całego miasta Poznania. Z badań przeprowadzonych w roku 2008 wynika, że stężenia SO₂ (1-godzinne oraz 24-godzinne), NO₂ (1-godzinne oraz średnie roczne) nie przekroczyły dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Na stacjach pomiarowych zlokalizowanych przy ul. Polanki, ul. Dąbrowskiego oraz ul. Szymanowskiego, stwierdzono natomiast przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla 24 - godzinnych stężeń pyłu PM₁₀ (przekroczenia te nie wystąpiły na stacji pomiarowej przy ul. 28 Czerwca 1956r.). Na żadnej ze stacji pomiarowych nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężenia średniego rocznego dla pyłu PM₁₀³.

Pomiary stężeń zanieczyszczeń takich jak: ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren, tlenek węgla czy ozon wykazały, że na terenie całej aglomeracji miejskiej nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń.

Elementem wpływającym korzystnie na jakość powietrza atmosferycznego są występujące na terenie obszaru opracowania duże obszary leśne, które w sposób naturalny wpływają na poprawę parametrów jakościowych powietrza. Drzewa przyczyniają się do ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, emitowanych z terenów sąsiednich, zmniejszenia udziału CO₂ w powietrzu oraz zwiększenie udziału produkowanego przez rośliny O₂.

2.2.2 Jakość wód

Wody powierzchniowe występujące na terenie opracowania występują w postaci rowów melioracyjnych zbierających wody z obszarów objętych granicami planu oraz bezpośrednio z nim sąsiadujących, a także w postaci niewielkich zbiorników śródleśnych. Ze względu na swój zasięg oraz lokalny charakter nie przeprowadzono badania jakości ich wód. Znaczna część obszarów opracowania (tereny położone na wschód od ul. Ożarowskiej), należy do terenów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia wód azotem ze źródeł rolniczych, w związku z czym wody powierzchniowe tych terenów charakteryzują się najprawdopodobniej podwyższonymi stężeniami azotu ogólnego oraz jego związków.

Wody pochodzące ze zlokalizowanych na analizowanym obszarze rowów melioracyjnych odprowadzane są do wód zlokalizowanej w niewielkiej odległości od południowych granic opracowania rzeki Głuszyńki. Jej wody zaliczono do IV klasy jakości wód, głównie ze względu na zawartość tlenu rozpuszczonego, azotu ogólnego i związków azotu, fosforanów oraz liczbę bakterii typu coli. Przeprowadzono badania obejmujące określenie 29 wskaźników, z których 8 zaliczono do I klasy czystości, 3 do II, 9 do klasy III, 6 do klasy IV oraz 3 do klasy V⁴. Pomiary przeprowadzone na Głuszyńce, poniżej terenu objętego ustaleniami planu, wykazały, że pH zawiera się w przedziale 7,6 – 7,9⁵. Stwierdzono również wysoką zawartość fluoru wynoszącą 0,5 – 11,5mg/dm³ oraz zawartość fosforu na poziomie 0,29 – 1,99 mg/dm³.

³ „Roczna ocena jakości powietrza w Wielkopolsce za rok 2008”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu; Poznań 2009r.

⁴ Monitoring wód powierzchniowych 2007, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu; Poznań 2008r.,

⁵ Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Józef Lis, Anna Pasieczna; Warszawa 2005r.

Wody podziemne na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na podstawie przeprowadzonych w punkcie Poznań – Głuszyna pomiarów zostały zakwalifikowane do III klasy czystości (wody zadowalającej jakości)⁶.

2.2.3 Klimat akustyczny

Na terenie objętym mpzp „Dolina Głuszynki – część A” występują głównie tereny leśne oraz tereny otwarte podmokłych łąk. Na całym obszarze nie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, jak i innego rodzaju obiekty, dla których zostały zdefiniowane standardy akustyczne, określające dopuszczalny poziom hałasu w środowisku (wyrażony za pomocą wskaźników L_{DWN} i L_N).

Głównymi źródłami hałasu zlokalizowanymi na obszarze opracowania, wpływającymi na tutejszy klimat akustyczny, są wyznaczające północną i zachodnią granicę planu ul. Głuszyna oraz ul. P. Strzeleckiego. Ruch samochodowy odbywający się tymi ulicami charakteryzuje się stosunkowo niewielkim natężeniem, w związku z czym nie powoduje powstawania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu zarówno dla pory dnia jak i dla pory nocnej. Również ul. Ożarowska, przecinająca tereny obszary leśne terenu, objętego granicami planu, nie jest źródłem powstawania ponadnormatywnego hałasu.

Na klimat akustyczny analizowanego terenu wpływa natomiast, zlokalizowane poza północnymi granicami planu, lotnisko wojskowe Poznań-Krzesiny. Cały obszar objęty granicami planu znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania, dla którego dopuszczalny poziom hałasu od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych został określony w Rozporządzeniu Wojewody Wielkopolskiego nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007r.

W strefie I obszaru ograniczonego użytkowania znajdują się tereny leżące przy północnej granicy obszaru objętego planem, na odcinku między ul. Ożarowską a wschodnimi granicami analizowanego obszaru. Zgodnie z wspomnianym wcześniej Rozporządzeniem, w strefie tej ustalono zakaz przeznaczania terenów pod budowę budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży. Na obszarze strefy I dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych jest równy 60dB, oraz 55dB dla operacji naziemnych i pozostałych źródeł związanych z funkcjonowaniem lotniska.

W strefie II znajdują się tereny leżące między północną granicą obszaru opracowania, a terenami podmokłych łąk, leżących w centralnej części objętej planem zagospodarowania. Na terenach tych dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A od startów, lądowań i przelotów jest równy 55dB. Dla operacji naziemnych i pozostałych źródeł hałasu związanych z funkcjonowaniem lotniska, długotrwały średni poziom dźwięku A określono na poziomie 50 dB. Dla terenów tych ustalony został zakaz przeznaczenia pod budowę szpitali, domów opieki społecznej,

⁶ Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu; Poznań 2008r.

zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży oraz zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej.

Największa część terenów objętych ustaleniami planu znajduje się w strefie III obszaru ograniczonego użytkowania, dla której Rozporządzenie nie ustala ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu.

Na terenie objętym ustaleniami planu nie znajdują się innego rodzaju źródła hałasu, które mogłyby w znaczący sposób wpływać na kształtowanie lokalnego klimatu akustycznego takie jak, zabudowa usługowa, linie kolejowe czy obiekty przemysłowe.

3. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

3.1 Cel opracowania projektu planu

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu ustalenia przeznaczenia terenów oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, z jednoczesnym uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz dostosowaniem funkcji, struktury zabudowy i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych terenu.

Głównym założeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” w Poznaniu jest zapewnienie kompleksowej ochrony terenów zieleni, stanowiących fragment południowo-wschodniego klina zieleni, ukształtowanego wzdłuż doliny cieku Głuszyńka, stanowiącego fragment pierścieniowo-klinowego systemu zieleni miasta Poznania. Ochrona i odtwarzanie ciągłości terenów tworzących system zieleni miejskiej, pełniących zasadnicze funkcje przyrodnicze i klimatyczne, stanowi nadrzędne zadanie w polityce przestrzennej miasta.

Plan miejscowy „Dolina Głuszyńki – część A” precyzuje zasady ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów otwartych doliny cieku Głuszyńka oraz wprowadza zakaz rozwoju na nich funkcji kolidujących z polityką przestrzenną, określoną dla omawianego terenu w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”.

Istotnym elementem planu miejscowego „Dolina Głuszyńki – część A” jest również zdefiniowanie zasad obsługi komunikacyjnej terenu oraz określenie zasad realizacji elementów infrastruktury technicznej, w tym również tej służącej ochronie środowiska.

Plan, jako akt prawa lokalnego, stanowić będzie skuteczne narzędzie dla władz Poznania, umożliwiające kontrolę zainwestowania omawianego obszaru i zabezpieczenie przed jego zabudową. Pozwoli na zachowanie cennego terenu zieleni, który wraz z pozostałymi fragmentami doliny cieku Głuszyńki (objętymi granicami mpzp „Dolina Głuszyńki – część B i „Dolina Głuszyńki – część C”), tworzą istotny element systemu zieleni miejskiej Poznania.

3.2 Ustalenia projektu planu

Projekt planu, ze względu na swój ochronny charakter, utrzymuje dotychczasową strukturę przyrodniczą przedmiotowego obszaru oraz jego dotychczasowy sposób użytkowania.

Zdecydowaną większość omawianego obszaru stanowią tereny przeznaczone pod lasy w klinie zieleni - tereny **1-3Kz-ZL** oraz teren zieleni nieurządzonej, łąk i wód z dopuszczeniem infrastruktury technicznej – kanalizacji – teren **Kz-ZO/K**. Pozostały obszar planu (niecałe 5% powierzchni planu) stanowią tereny komunikacji, w tym trzy tereny dróg publicznych: klasy zbiorczej (tereny **1-2KD-Z** - ul. Głuszyna) i klasy dojazdowej (teren **KD-D** - ul. P. Strzeleckiego) oraz dwa tereny dróg wewnętrznych: pieszo – jezdni (teren **KDWxs**) i rekreacyjny szlak pieszo - rowerowy (teren **KDWxr** - ul. Ożarowska).

Do najważniejszych ustaleń projektu planu w zakresie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego należą:

- ochrona terenów stanowiących główne powiązania przyrodnicze, współtworzących południowo-wschodni klin zieleni miasta – terenów **1-3Kz-ZL** i **Kz-ZO/K**,
- nakaz ochrony i utrzymania krajobrazu złożonego ze zbiorowisk roślinnych, zróżnicowanych pod względem budowy i ekologicznej funkcji, zieleni nieurządzonej, lasów i wód,
- zachowanie istniejących przy ul. Głuszyna drzew (teren **1KD-Z**), z dopuszczeniem usunięcia ich tylko w przypadku ograniczeń terenowych oraz pod warunkiem przesadzenia drzew lub wprowadzenia nowych nasadzeń,
- dopuszczenie usunięcia drzew i krzewów na terenie **Kz-ZO/K** jedynie w przypadku lokalizacji zbiornika retencyjnego,
- nakaz zachowania powszechnego dostępu do wód, cieków i rowów, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakaz zabudowy terenów w granicy planu, z wyjątkiem budynków związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej i wynikających z planu urządzenia lasu, lokalizowanych na terenach **2-3Kz-ZL** oraz budynków technicznych na terenie **Kz-ZO/K**, związanych z lokalizacją zbiornika retencyjnego,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu,
- nakaz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w granicach terenów,
- nakaz odrowadzania wód opadowych i roztopowych z terenów dróg do gruntu poprzez nawierzchnie przepuszczalne i rowy przydrożne,
- nakaz stosowania nawierzchni przepuszczalnych, umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych do gruntu, w przypadku lokalizacji na terenach **Kz-ZL** dróg wewnętrznych i parkingów leśnych, dopuszczonych ustaleniami planu,
- nakaz segregacji i zagospodarowania odpadów, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- nakaz rekultywacji terenu zgodnie z przepisami odrębnymi w przypadku zanieczyszczenia gleby lub ziemi,

- nakaz zagospodarowania mas ziemi powstałych podczas prac budowlanych w granicach terenu, z dopuszczeniem usuwania ich nadmiaru zgodnie z przepisami odrębnymi.

Do najważniejszych ustaleń projektu planu w zakresie kształtowania zasobów środowiska przyrodniczego należą:

- nakaz prowadzenia gospodarki leśnej, zgodnie z planem urządzenia lasu,
- dopuszczenie prowadzenia dolesień, zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu,
- w przypadku konieczności usunięcia na terenie **1KD-Z** drzew, w związku z ograniczeniami terenowymi, nakaz przesadzania ich lub wprowadzenie nowych nasadzeń.

Na terenach **Kz-ZL** projekt planu dopuszcza lokalizację dróg wewnętrznych, przeznaczonych dla ruchu pojazdów i dla obsługi terenów **Kz-ZO/K**, ogólnodostępnego parkingu leśnego, lokalizowanego u zbiegu ul. Głuszyna i ul. Ożarowskiej (na terenie **2Kz-ZL**) oraz duktów leśnych dla ruchu pieszego, rowerowego i jazdy konnej.

Projekt planu zachowuje system rowów melioracji szczegółowej, znajdujący się we wschodniej części opracowania, w obrębie którego dopuszczono lokalizację zbiornika retencyjnego o maksymalnej powierzchni wyznaczonej na rysunku planu liniami rozgraniczającymi.

W zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego wprowadzono nakaz ochrony walorów krajobrazowych lasów, polan śródleśnych, łąk, zieleni nieurządzonej i wód. Projekt reguluje również zasady lokalizacji na obszarze elementów dysharmonizujących walory krajobrazowe, poprzez wprowadzenie zakazu lokalizacji reklam (oprócz reklam w wiatach przystankowych), stacji bazowych telefonii komórkowej, napowietrznych sieci infrastruktury technicznej i ogrodzeń (oprócz ogrodzeń związanych z funkcjonowaniem układu drogowego, ogrodzeń ażurowych wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej i planu urządzenia lasu oraz zabezpieczających zbiornik retencyjny). Dopuszczono natomiast umieszczanie tablic informacyjnych oraz obiektów małej architektury, nieograniczających ruchu pieszego, rowerowego, konnego i niekolidujących z pozostałymi ustaleniami planu.

Poprzez zaproponowane w projekcie planu rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne zapewniono ochronę terenów otwartych, stanowiących fragment większego ciągu ekologicznego, zapewniającego istotne powiązania przyrodnicze miasta Poznania.

3.3 Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* zapisy projektu planu miejscowego (część tekstowa i graficzna) muszą być powiązane z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu jego zgodności ze studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” obszar objęty opracowaniem ww. planu miejscowego znajduje się w podstrefie, stanowiącej fragment

klinowo-pierścieniowego systemu zieleni miasta (**ZS4** Dolina rzeki Głuszynki). Położony jest w obrębie terenu wyłączanego z zabudowy **ZKO**, dla którego ustalono przeznaczenie pod tereny otwarte: lasy, doliny rzek i strumieni, jeziora, tereny rolnicze, współtworzącego klinowo-pierścieniowy system zieleni.

„Studium...” wskazuje system klinowo-pierścieniowy zieleni miasta jako obszar, gdzie sposób zagospodarowania należy podporządkować ochronie wartości i zasobów przyrodniczych, a zachowanie, odtwarzanie ciągłości i podbudowę biologiczną istniejących elementów systemu zieleni określa jako zadanie nadrzędne polityki przestrzennej miasta. Na terenach współtworzących system zieleni miasta „Studium...” wymaga zachowania terenów otwartych z jednoczesnym podnoszeniem ich walorów przyrodniczych i estetycznych, utrzymania ciągłości dolin rzek i cieków, bez możliwości nieuzasadnionego kanalizowania cieków otwartych, chroni istniejące powiązania oraz wskazuje na konieczność tworzenia nowych powiązań, zapewniających ciągłość korytarzy ekologicznych, dopuszcza wprowadzenie dolesień i zadrzewień. Zakazuje się realizacji nowej zabudowy oraz rozbudowy istniejących obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących ochronie przyrody, niezbędnych dla właściwego gospodarowania zasobami wodnymi, ścieżek rekreacyjnych, obiektów małej architektury oraz tablic informacyjnych dotyczących przyrody.

„Studium...” wskazuje na konieczność poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych, również wód rzeki Głuszynki, utrzymania wysokiej jakości powietrza, ochrony gleb, wód gruntowych i podziemnych, postuluje zachowanie, uzupełnianie i wprowadzanie zwiększenie powierzchni terenów zieleni towarzyszącej zabudowie oraz tworzenie pasów zieleni w ciągach komunikacyjnych.

W kontekście tych ustaleń zapisy projekty planu należy uznać za zgodne z zapisami „Studium...”. Projekt obejmuje ochroną zieleń leśną, zieleń nieurządzoną, wody, wprowadza zakaz zabudowy w obrębie terenów otwartych. Umożliwia lokalizację jedynie obiektów budowlanych, wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej i planu urządzenia lasu oraz niezbędnych elementów infrastruktury komunikacyjnej i technicznej dla prawidłowego funkcjonowania terenu.

Pozwoli to na zachowanie cennych zasobów przyrodniczych doliny rzeki Głuszynki oraz jej powiązań przyrodniczych z innymi terenami, współtworzącymi klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta Poznania.

Zapisy projektu planu miejscowego korespondują również z zapisami Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2009-2012. Program ten stanowi wyraz realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu gminnym. Sporządzony został w oparciu o zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, nakładającej na organy samorządowe województwa, powiatu i gminy obowiązek sporządzania odpowiednio wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Wyżej wymieniony dokument określał zadania w zakresie ochrony środowiska dla Poznania dla okresu czteroletniego (lata 2009-2012) oraz zdefiniował cele średniookresowe dla miasta do roku 2015.

Dokument wskazuje działania strategiczne, obejmujące cele i kierunki działań realizowanych w Poznaniu w zakresie ochrony środowiska, podzielone na trzy bloki tematyczne, w tym:

- cele i priorytety o charakterze systemowym obejmującym rozwój społeczno-gospodarczy gminy w powiązaniu z ochroną środowiska,
- cele i priorytety w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody,
- cele i priorytety w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego projektu mpzp. Są to zwłaszcza cele ekologiczne dotyczące:

- utrzymania i wzbogacania zasobów różnorodności biologicznej, realizowany w projekcie planu poprzez ochronę krajobrazu złożonego ze zbiorowisk roślinnych, zróżnicowanych pod względem budowy i ekologicznej funkcji, zieleni nieurządzonej, lasów i wód, zakaz lokalizacji zabudowy, zakaz usuwania drzew przy ul. Głuszyna (z wyjątkiem dopuszczenia ich usunięcia w przypadku ograniczeń terenowych), dopuszczenie prowadzenia na terenach **Kz-ZL** zalesień, zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu;
- ochrony powierzchni ziemi i gleb, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz lokalizacji budynków, zasady wykorzystania mas ziemnych, powstających w wyniku prac budowlanych oraz obowiązek rekultywacji terenu w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi;
- zapewnienie odtwarzalności zasobów wód podziemnych, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające obowiązek zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach planu, odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenów dróg do gruntu poprzez nawierzchnie przepuszczalne i rowy przydrożne, stosowanie nawierzchni przepuszczalnych, umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych w przypadku lokalizacji na terenach **2Kz-ZL** dróg wewnętrznych i parkingu leśnego.

3.4 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak planu miejscowego dla danego terenu powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*). Sytuacja taka utrudnia kształtowanie ładu przestrzennego tego terenu oraz skuteczną ochronę jego środowiska przyrodniczego.

Obecnie obszar planu - jego sposób zagospodarowania i użytkowania, poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego - charakteryzują się stosunkowo wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Biorąc pod uwagę, obserwowane w skali całego miasta, tendencje, dotyczące procesów inwestycyjnych - ich skali i rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych - brak

realizacji ustaleń projektu planu może w znacznym stopniu utrudnić lub wręcz uniemożliwić osiągnięcie celów w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, jakie dla omawianego obszaru określone zostały w „Studium...”. Efektem takiej sytuacji może być zmniejszenie zasobów przyrodniczych doliny Głuszynki oraz pogorszenie stanu jej środowiska przyrodniczego. W przypadku omawianego obszaru, szczególnie w kontekście jego atrakcyjności przyrodniczej i krajobrazowej, presja inwestycyjna należy do najważniejszych i najbardziej niebezpiecznych procesów, mających wpływ na kierunki oraz tempo niepożądanych przekształceń środowiska przyrodniczego, w przypadku zaniechania realizacji ustaleń planu miejscowego.

Realizacja polityki przestrzennej tylko w oparciu o decyzje administracyjne (wynikające z zasady dobrego sąsiedztwa) nie stanowi skutecznego narzędzia, umożliwiającego ochronę terenów cennych przyrodniczo. Dla utrzymania funkcji przyrodniczych terenów otwartych doliny Głuszynki, szczególnie w kontekście sąsiedztwa istniejącej zabudowy mieszkaniowej (w rejonie ulic: Głuszyna, I. Domeyki, J. Czekanowskiego, B. Malinowskiego, P. Strzeleckiego), niezbędne jest ustalenie jednoznacznych przepisów prawa miejscowego. Stale rosnące potrzeby inwestycyjne i związane z tym poszukiwanie terenów niezabudowanych, stwarzają zagrożenie „uszczerplenia” powierzchni terenów zieleni i tym samym fragmentację środowiska przyrodniczego klina zieleni.

W przypadku omawianego terenu jest to zagrożenia bardzo realne. Dla części działek położonych w zachodniej części obszaru (należących do osób prywatnych) toczy się postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla realizacji kompleksu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (obecnie zawieszona w trybie art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Bezpośrednim następstwem odstąpienia od realizacji planu miejscowego mogłoby być zatem zabudowanie fragmentu lasu, objętego granicą planu.

Do najważniejszych potencjalnych zmian w środowisku przyrodniczym, jakie mogłyby nastąpić w przypadku braku realizacji planu miejscowego, można zaliczyć m.in.:

- pomniejszenie zasobów biologicznych doliny Głuszynki,
- zmniejszenie powierzchni siedlisk roślin i zwierząt,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej,
- fragmentaryzację korytarza ekologicznego doliny rzecznej, zapewniającego ciągłość powiązań ekologicznych w tej części miasta,
- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych,
- zmniejszenie infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu i pogorszenie warunków retencyjnych terenów,
- zwiększenie zagrożenia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego oraz wód podziemnych,
- pogorszenie jakości powietrza i klimatu akustycznego w wyniku wzrostu emisji zanieczyszczeń oraz hałasu ze źródeł komunikacyjnych (samochodowych).

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU

Liczne zagadnienia z zakresu ochrony środowiska oraz warunków korzystania z jego zasobów, istotne również dla przedmiotowego projektu planu, określa i regulują ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób użytkowania omawianego obszaru, jego uwarunkowania ekofizjograficzne, potencjał biologiczny i znaczenie w strukturze przyrodniczej miasta Poznania, dla omawianego projektu planu szczególnie istotna jest realizacja celów ochrony przyrody, zdefiniowanych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. Stosownie do tej ustawy w planie miejscowym należy uwzględnić cele ochrony przyrody, których realizacja zapewni: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony, ochronę walorów krajobrazowych, zieleni oraz zadrzewień.

Analizując zapisy projektu planu „Dolina Głuszynki – część A” należy uznać, że spełnia on ustawowe wymagania w zakresie utrzymania procesów ekologicznych, ciągłości przyrodniczej oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska. Projekt planu utrzymuje dotychczasową strukturę przyrodniczą terenów zieleni doliny Głuszynki, charakteryzujących się stosunkowo dużym potencjałem biologicznym. Co szczególnie istotne, wskazana w projekcie struktura funkcjonalna, chroni teren przed zbyt intensywną antropopresją. Pozwoli to na zachowanie jako całości istniejącego dużego kompleksu zieleni i zabezpieczenie przed jego fragmentacją w wyniku wprowadzania zabudowy, utrzymanie na nim procesów ekologicznych oraz funkcjonowanie terenu jako siedliska roślin, zwierząt i grzybów.

W projekcie planu ustalono ochronę walorów krajobrazowych lasów, polan śródleśnych, zieleni nieurządzonej i wód. Projekt planu określa również zasady lokalizacji na przedmiotowym obszarze elementów zagospodarowania dysharmonizujących krajobraz, takich jak: reklamy, napowietrzne sieci infrastruktury technicznej, stacje bazowe telefonii komórkowej, ogrodzenia, tablice informacyjne.

Zgodnie z ww. ustawą w projekcie planu powinny być uwzględnione również inne zagadnienia ochrony środowiska, dotyczące m.in. zapewnienia kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy, ze szczególny uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej, czy też innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ocenia się, że projekt planu odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje oraz stosownie do docelowej formy zagospodarowania przestrzennego omawianego obszaru, spełnia warunki ustawowe. Projekt planu ustala powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci technicznej zgodnie z przepisami odrębnymi. Projekt dopuszcza lokalizacje budynków jedynie na terenach **2-3Kz-ZL** i **Kz-ZO/K** i tylko obiektów budowlanych wynikających z planu urządzenia lasu, prowadzenia gospodarki leśnej, bądź też

z lokalizacji zbiornika retencyjnego. W zakresie odprowadzenia ścieków budynków na terenach **2-3Kz-ZL** dopuszczono lokalizację bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków. Określono sposób zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach oraz segregację i zagospodarowanie odpadów zgodnie z przepisami odrębnymi, co oznacza również nakaz uwzględniania w gospodarce odpadami zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Poznania”.

Ponadto, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* w art. 73 ust. 1 stanowi, że w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ograniczenia wynikające z:

- 1) ustanowienia w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, pomników przyrody oraz ich otulin,
- 2) utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- 3) wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- 4) ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* warunków korzystania z wód dorzecza oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych.

W granicach projektu planu nie występują formy ochrony przyrody, ustanowione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, w tym również obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000, ustanowione na mocy dyrektyw unijnych: dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. *w sprawie ochrony dzikich ptaków* i dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*.

Na analizowanym obszarze w latach dziewięćdziesiątych funkcjonował zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Głuszyna”, obejmujący dolinę rzeki Kopel (Głuszynki) oraz układy osadnicze Głuszyny i Piotrowa. Powyższa forma ochrony powołana została na podstawie uchwały Nr CV/610/94 Rady Miejskiej Poznania z dnia 10 maja 1994 r. w sprawie: utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych⁷. Uchwała straciła jednak moc obowiązującą w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody⁸ i braku w jej przepisach przejściowych zapisu utrzymującego w mocy akty prawne powołujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne.

Obszar projektu planu nie został zaliczony do strefy przemysłowej. Nie zostały tu wskazane obszary ciche w aglomeracji lub obszary ciche poza aglomeracją. Znajduje się również poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oraz poza zasięgiem stref ochronnych ujęć wód.

Obszar projektu planu w całości położony jest w obszarze ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny. Wojewoda Wielkopolski, w trybie ustawy z dnia 27 kwietnia

⁷ Dz. Urz. Woj. Pozn. Nr 12, poz. 126 ze zmianami,

⁸ Dz. U. z 2001 Nr 3, poz. 21,

2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, wydał rozporządzenie Nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny w Poznaniu⁹. Powierzchnia obszaru ograniczonego użytkowania została podzielona na trzy strefy. Omawiany obszar znajduje się w zasięgu wszystkich trzech stref. W strefie I, której dotyczą największe ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu oraz najwyższe wymagania techniczne dotyczące budynków, znajduje się niewielki obszar we wschodniej części obszaru planu, obejmujący fragmenty terenów **2KD-Z**, **2Kz-ZL** i **Kz-ZO/K**, natomiast zdecydowanie największa część obszaru położona jest w strefie III. Funkcje i sposób zagospodarowania zaproponowany w projekcie planu nie kłóć się z narzuconymi przez ww. rozporządzenie ograniczeniami. Na rysunku planu wskazano granice poszczególnych stref, natomiast w tekście uchwały wprowadzono nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z ww. rozporządzenia Wojewody Wielkopolskiego.

Ponadto, obszar projektu planu zlokalizowany jest w strefie ochronnej dla obiektu technicznego (stacji radarowej) jednostki wojskowej 2748 w Babkach (gmina Mosina). Strefa ustalona została decyzją lokalizacyjną Nr 055/76 z dnia 13 lipca 1976 r. Komisji Planowania przy Radzie Ministrów¹⁰. Projekt planu wymaga uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów przepisów odrębnych dla tego obszaru.

W ww. decyzji cała strefa została podzielona na dwie składowe: obszar zakazany (teren zamknięty, na którym zlokalizowane są urządzenia) oraz zewnętrzną strefę ochronną, składającą się z pasa przyległego do obiektu wojskowego (pasa wyłączanego z inwestowania) oraz pasa ograniczeń budownictwa wysokościowego i przemysłowego (obszar wymagający ograniczeń w inwestowaniu). Analizowany obszar położony w pasie ograniczeń budownictwa wysokościowego i przemysłowego, który stanowi najbardziej zewnętrzną część strefy ochronnej. Ograniczenia obejmują obowiązek uzgodnienia w zakresie wznoszenia obiektów wysokościowych, linii energetycznych wysokiego napięcia, masztów radiostacji, wież, kominów itp., których wysokość lub oddziaływanie zakłócające mogą ograniczyć możliwości bojowe obiektu. Ustalenia funkcjonalno-przestrzenne omawianego projektu planu nie zakładają lokalizacji w granicy opracowania jakichkolwiek obiektów budowlanych, które mogłyby kolidować lub zakłócać prawidłowe funkcjonowanie urządzeń wojskowych.

Ponadto, na rysunku planu zaznaczono strefę ochronną dla przebiegającej przez omawiany obszar radiolinii telekomunikacyjnej CLR Poznań-Piątkowo – RTCN Góra k/Śremu. Szerokość strefy wynosi 200 m.

Przepisy art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* nakazują, aby przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, wskazać tereny, które należą do poszczególnych rodzajów terenów (wskazanych w art. 113 ust. 2 ww. ustawy), dla których ustalone są

⁹ Dz. Urz. Woj. Wiel. z 2008 r. Nr 1, poz. 1,

¹⁰ decyzja została wydana na podstawie §12 Uchwały Nr 109 Rady Ministrów z dnia 29 maja 1971 r. w sprawie lokalizacji inwestycji (Monitor Polski Nr 31, poz. 198) oraz Zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów Nr 40 z dnia 28 października 1971 r. w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji budownictwa specjalnego w zakresie obronności kraju,

dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹¹ w oparciu o wskaźniki L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A odniesiony do wszystkich dób w roku oraz L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A odniesiony do wszystkich pór nocy. W układzie funkcjonalnym omawianego projektu planu nie wyznaczono terenów, wymienionych w ww. ustawie, dla których zdefiniowane są standardy akustyczne.

Projekt planu jest również zgodny z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*, zgodnie z którą ustala zachowanie powszechnego dostępu do wód, cieków i rowów, zachowuje również ciągłość funkcjonowania istniejącego na terenie planu (na terenie **Kz-ZO/K**) systemu melioracji szczegółowej.

Część obszaru projektu planu „Dolina Głuszynki – część A”, położona we wschodniej części pomiędzy ul. Ożarowską a ul. Głuszyna, należy do obszaru szczególnie narażonego (OSN), na którym wody powierzchniowe są znacznie zanieczyszczone związkami azotu. Granice obszaru OSN wskazane zostały w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2008 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć¹², na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* oraz zgodnie z Dyrektywą Azotanową Nr 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r.

W przypadku miasta Poznania wodami wrażliwymi na zanieczyszczenia związkami azotu są wody rzeki Kopel (Głuszynki), wraz z jej dopływem Michałówką. W celu poprawy standardów jakości rzeki Kopel oraz zapobieganiu pogorszeniu stanu czystości jej zlewni, wydano rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 7 kwietnia 2008 r. w sprawie: programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszaru szczególnie narażonego zlewni rzeki Kopel¹³. Rozporządzenie wskazuje niezbędne kierunki działań w zakresie: poprawy praktyki rolniczej (dotyczącej zwłaszcza poprawy sposobu nawożenia, gospodarki nawozami i gruntami w gospodarstwach rolnych), ale także diagnozowania zagrożeń, edukacji rolników, kontroli i monitoringu skuteczności programu.

Na rysunku projekt planu wskazano granicę obszaru OSN dla rzeki Kopel oraz ustalono nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z ww. rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy zapewnić ochronę gruntów leśnych, do której należy w szczególności:

- ograniczanie przeznaczania ich na cele nieleśne,

¹¹ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z 5 lipca 2007 r.),

¹² Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 57 poz. 1128 z dnia 16 kwietnia 2008 r.

¹³ Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 66 poz. 1297 z dnia 21 kwietnia 2008 r.

- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstających wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

Projekt planu obejmuje ochroną istniejące grunty leśne, przewiduje również przywracanie wartości użytkowej gruntów poprzez rekultywację, w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi. W kontekście ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, konieczność zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne związana będzie tylko z poszerzeniem ulicy Głuszyna. Dotyczyć będzie dwóch działek leśnych, o oznaczeniach ewidencyjnych - dz. nr 9025/3, ark. 01, obr. Głuszyna i dz. nr 9026/3, ark. 01, obr. Głuszyna, o łącznej powierzchni 5 972m². Zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. *o lasach* lasy znajdujące się w obrębie planu pełnią funkcje ochronne. Są uznane za „lasy ochronne” ze względu na położenie w granicach administracyjnych miasta. Stosownie do ustawy projekt planu ustala prowadzenie gospodarki leśnej na terenach **1-3Kz-ZL** zgodnie z planem urządzenia lasu. Dopuszczono prowadzenie zalesień zgodnie z planem urządzenia lasu. Z wyjątkiem działek przewidzianych na poszerzenie ul. Głuszyna, na terenach lasu zgodnie z planem miejscowym zachowany będzie dotychczasowy sposób użytkowania terenów.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia omawianego projektu planu, zaliczyć można, wymieniane już wcześniej w opracowaniu, dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. *w sprawie ochrony dzikich ptaków* i dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*. Ponadto, Konwencję Berneńską o *ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych* z 1979 r., Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych *w sprawie zmian klimatu* z Rio de Janeiro z 1992 r.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawiają strategiczne dokumenty rządowe: II Polityka Ekologiczna Państwa oraz Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Oba te dokumenty respektują zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia przez Rzeczypospolitą Polską ochrony środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz konieczności zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

II Polityka Ekologiczna Państwa

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, ustanowiona w ramach Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi, zwłaszcza w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej.

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń projektów planów miejscowych, wymienić należy m.in.:

- racjonalizację użytkowania wody,
- ochronę gleb,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarowanie odpadami,
- jakość wód,
- jakość powietrza, zmiany klimatu,
- hałas i promieniowanie,
- różnorodność biologiczna i krajobrazowa.

Ponadto, dokument wskazuje na konieczność stworzenia spójnego wewnętrznie systemu prawa ochrony środowiska, dostosowanego do wymagań unijnych. Wymaga poddania dokumentów programowych z dziedziny ochrony środowiska (planów, strategii, polityk, itp.) ocenie ekologicznej

skuteczności lub ocenie oddziaływania na środowisko (w formie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko), ocenie efektywności kosztowej, konsultacjom społecznym, ocenie zgodności z wymogami Unii Europejskiej.

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 stanowi załącznik do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie przyjęcia „Polityki...”. Sporządzona została przez Ministerstwo Środowiska, zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*.

Omawiany dokument określa cele średniookresowe do 2016 r. oraz wskazuje kierunki działań do wykonania w latach 2009-2012 w odniesieniu do zagadnień związanych z :

1. kierunkami działań systemowych,
2. ochroną zasobów naturalnych,
3. poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Wśród działań systemowych dokument wymienia aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym i w jego ramach cel dotyczący podnoszenia roli planowania przestrzennego, które powinno być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

Wskazuje się na konieczność wdrażania wytycznych dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ustalania progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska, uwzględniania w planach wyników monitoringu środowiska.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

6.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki podłoża

Zgodnie z ustaleniami mpzp „Dolina Głuszyńki – część A”, dla większości terenów objętych jego granicami nie zmieniono dotychczasowego sposobu zagospodarowania przestrzennego. Zapisy planu nie wprowadzają na terenie objętym granicami zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowej oraz nowych dróg, których realizacja w sposób negatywny wpłynęłaby na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe na tym terenie. Wprowadzony został natomiast szereg zapisów umożliwiających ochronę walorów naturalnych terenów leżących w granicach planu, w tym naturalnego ukształtowania powierzchni i warunków glebowych.

Tereny leżące między ul. Ożarowską, a zachodnią granicą planu w większości zajmowane były dotychczas przez obszary leśne z niewielkim udziałem terenów zieleni niezagospodarowanej, leżących

przy zachodniej i południowej granicy. Zgodnie z ustaleniami planu tereny te pozostaną obszarami leśnymi (**1Kz-ZL**), a na terenach dotychczas niezagospodarowanych dopuszczone zostało wykonanie zalesień, zgodnie z planem urządzania lasu. Zachowane zostaną również pozostałe tereny leśne zlokalizowane na wschód od ul. Ożarowskiej. W celu ochrony naturalnych walorów ukształtowania powierzchni ziemi dla terenów leśnych, oznaczonych zgodnie z rysunkiem planu jako **1-3Kz-ZL**, ustalono zakaz lokalizacji budynków i budowli z wyjątkiem wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej i planu urządzania lasu. Podobny zapis wprowadzono także dla terenu zieleni nieurządzonej, łąk i wód w klinie zieleni (**Kz-ZO/K**), dla którego ustalono zakaz lokalizacji zabudowy za wyjątkiem zabudowy technicznej związanej z dopuszczonym do lokalizacji zbiornikiem retencyjnym.

Realizacja dopuszczonego ustaleniami planu zbiornika retencyjnego spowoduje znaczące zmiany w dotychczasowym ukształtowaniu powierzchni ziemi. Jego maksymalna powierzchnia została przedstawiona za pomocą linii rozgraniczających na rysunku planu. Ewentualna realizacja tej inwestycji powodować będzie oddziaływanie na powierzchnię ziemi, m.in. poprzez:

- konieczność wykonania wykopu (pogłębienia) pod dno zbiornika,
- usuwanie mas ziemi z dna zbiornika,
- wyrównywanie skarp i dna zbiornika,
- konieczność utwardzenia fragmentów terenów pod dojazdy do zbiornika,
- umieszczanie w podłożu elementów konstrukcji towarzyszących zbiornikowi wodnemu (np. przepustów).

Realizacja zbiornika retencyjnego doprowadzić może do zmian w profilu glebowym. Jak wspomniano w rozdziale 2.1.3 prognozy, obszar dolinny, na którym dopuszczono lokalizację zbiornika, wypełniają osady organiczne, przede wszystkim torfy mechowiskowe i namuły, których miąższość może dochodzić do kilku metrów. Realizacja zbiornika oznaczać będzie konieczność usunięcia tych gruntów organicznych, które mogłyby znacząco wpływać na jakość wód zbiornika. Przemieszczone masy ziemne wpłynąć mogą na zmiany ukształtowania powierzchni ziemi. Powstające masy ziemi, zgodnie z ustaleniami projektu, zagospodarowane zostaną w granicach terenów, lub usunięte zostaną zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym w oparciu o Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Poznania.

Zbiornik retencyjny oddziaływać będzie również na grunty położone w jego sąsiedztwie, poprzez zwiększenie uwilgocenia gleb, przez co poprawią się warunki dla wegetacji roślin porastających tereny wokół zbiornika.

Jednoznaczne określenie szczegółowego wpływu budowy zbiornika retencyjnego na powierzchnię ziemi jest bardzo utrudnione ze względu na ograniczoną ilość informacji dotyczących tego obiektu, zwłaszcza jego powierzchni, pojemności oraz kąta nachylenia skarp. Szczegółowy wpływ na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe zostanie określony w oddzielnym opracowaniu, poprzedzającym wydanie decyzji administracyjnej, zezwalającej na ewentualną realizację tego przedsięwzięcia.

Zmiany w ukształtowaniu terenu mogą być również związane ze zmianą parametrów istniejących dotychczas szlaków komunikacyjnych (tereny dróg publicznych **1-2KD-Z, KD-D**). Prace

budowlane obejmować będą niewielkie fragmenty terenu, na których zostaną wykonane chodniki, ścieżki rowerowe, zatoki, przystanki autobusowe oraz zjazdy. Podczas ich wykonywania nastąpi konieczność użycia ciężkiego sprzętu budowlanego, umożliwiającego utwardzenie powierzchni oraz zastosowania różnego rodzaju materiałów budowlanych znacząco zmieniających właściwości podłoża. Powstałe podczas prac masy ziemne muszą być zagospodarowane w granicach terenu z dopuszczeniem ich usuwania zgodnie z przepisami odrębnymi, natomiast gleba i ziemia, która uległa zanieczyszczeniu musi zostać poddana rekultywacji zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. Wykonanie tych inwestycji spowoduje w niektórych wypadkach trwałe uszczelnienie powierzchni oraz zmiany w jej naturalnym ukształtowaniu.

Znacznie mniejszy wpływ na ukształtowanie terenu i powierzchnię ziemi będą miały prace związane z utworzeniem (w miejscu częściowo już istniejących szlaków komunikacyjnych) szlaku pieszego i rowerowego (**KDWxr**, ul. Ożarowska) oraz ogólnodostępnej pieszo-jezdni (**KDWxs**). Ponadto zapisy planu w celu przeciwdziałania negatywnym zmianom na terenach dróg wewnętrznych (na terenach **Kz-ZO/K** oraz na terenie parkingu leśnego na terenie oznaczonym jako **2Kz-ZL**) określają konieczność utwardzenia dróg i parkingu nawierzchniami przepuszczalnymi, które nie powodują trwałego uszczelnienia powierzchni.

Zapisy planu ograniczają także negatywne oddziaływanie inwestycji związanych z sieciami infrastruktury technicznej, w szczególności z siecią wodociagową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, gazową oraz telekomunikacyjną, których budowa powoduje zmiany w ukształtowaniu terenu i we właściwościach podłoża. Zgodnie z zawartymi w planie ustaleniami, lokalizacja nowych sieci infrastruktury technicznej może nastąpić jedynie na terenach dróg, z zastrzeżeniem, że w przypadku braku technicznej możliwości jej realizacji na terenach dróg dopuszcza się lokalizację na terenach przyległych do pasa drogowego.

Korzystny wpływ na zachowanie cennych walorów ukształtowania terenu oraz właściwości podłoża mają zapisy planu dotyczące gospodarki odpadami na tym terenie, zgodnie z którymi segregacja i zagospodarowanie odpadów odbywać się będzie zgodnie z przepisami odrębnymi (m.in. z Planem Gospodarki Odpadami dla Miasta Poznania). Pozwoli to na uniknięcie zanieczyszczenia powierzchni ziemi i gleb przez odpady wytwarzane w związku z ewentualnym wzrostem turystycznego i rekreacyjnego sposobu użytkowania tego terenu.

6.2 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” w większości przypadków będzie miała korzystny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne. Zachowanie, zgodnie z założeniami planu, istniejących obszarów leśnych (a także powiększanie ich areałów poprzez dokonywanie zalesień zgodnie z planem urządzania lasu) oraz brak lokalizacji zabudowy (za wyjątkiem zabudowy związanej z prowadzenia gospodarki leśnej oraz ze zbiornikiem retencyjnym) wpłynie korzystnie na wody powierzchniowe i podziemne na tym terenie.

Istniejące w granicach terenu objętego planem wody powierzchniowe w postaci niewielkich rowów zlokalizowanych przy północnych granicach tego obszaru oraz istniejący na obszarze dolinnym system rowów melioracyjnych zostaną zachowane oraz nie zmienią swoich właściwości w przypadku zachowania dotychczasowego użytkowania terenów, w tym użytków zielonych na terenie **Kz-ZO/K**. Ustalenia planu poza zapewnieniem zachowania powszechnego dostępu do wód, cieków i rowów zgodnie z przepisami odrębnymi, zapewniają zachowanie ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego. Duże powierzchnie leśne wpłyną korzystnie na retencję wody na tym terenie i ograniczą napływ ewentualnych zanieczyszczeń z terenów sąsiednich.

Natomiast na zmianę warunków wodnych na omawianym obszarze wpłynie niewątpliwie realizacja, dopuszczonego ustaleniami planu, zbiornika retencyjnego. Wpływ tej inwestycji obejmować będzie wody powierzchniowe i podziemne, zlokalizowanych między ul. Ożarowską, a wschodnimi granicami analizowanego terenu (na terenie **Kz-ZO/K**).

Budowa zbiornika miałaby na celu zatrzymanie wód opadowych i roztopowych na terenach, na których istnieje obecnie system rowów melioracyjnych, co skutkować będzie zmianą stosunków wodnych w zlewni rzeki Głuszyńki. Realizacja tego przedsięwzięcia w sposób znaczący wpłynie na powiększenie areалу wód powierzchniowych zlokalizowanych w granicach planu oraz na zasilanie zasobów wód podziemnych. Wykonanie tego typu inwestycji może spowodować również zmiany w reżimie wodnym terenów położonych poniżej zbiornika oraz niewielkie zmiany dotyczące jakości wód powierzchniowych. Na etapie budowy zbiornika wodnego wysoce prawdopodobne jest wystąpienie lokalnego i czasowego zaburzenia stosunków wodnych na skutek prowadzenia prac budowlanych przy użyciu ciężkiego sprzętu, związanego z wykonywaniem wykopów i koniecznością wybrania z dna przyszłego zbiornika dużej ilości mas ziemnych (w szczególności torfu).

Szczegółowe określenie wpływu lokalizacji zbiornika retencyjnego nie jest możliwe ze względu na ograniczoną ilość informacji, dotyczących tego obiektu na obecnym etapie planowania. Określenie jego wpływu na elementy środowiska naturalnego będzie przedmiotem oddzielnego opracowania, które będzie poprzedzało podjęcie decyzji o realizacji tej inwestycji. Decyzję o realizacji tego przedsięwzięcia poprzedzać powinno również wykonanie szeregu ekspertyz potwierdzających celowość realizacji tego typu inwestycji.

W związku z brakiem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej i innych źródeł emisji zanieczyszczeń nie przewiduje się pogorszenia stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych występujących na tym obszarze. W celu zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych dopuszczono możliwość lokalizacji zbiorników bezodpływowych, do których odprowadzane będą ścieki powstające w wyniku eksploatacji obiektów (których lokalizację dopuszcza plan), które wynikają z prowadzenia gospodarki leśnej i planu urządzania lasu oraz z obsługi terenu **Kz-ZO/K**. Ustalenia planu określają również sposób zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi z zastrzeżeniem, że wody opadowe i roztopowe z terenów dróg oraz parkingów będą odprowadzane do gruntu poprzez nawierzchnie przepuszczalne i przydrożne rowy.

6.3 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną i krajobraz

Analizowany obszar stanowi fragment doliny Głuszyńki wchodzącej w obręb południowo-wschodniego klina zieleni, tworzącego wraz z pozostałymi klinami, przestrzenny układ terenów zieleni na obszarze miasta Poznania. Ze względu na dużą wartość przyrodniczą terenu objętego granicami planu i terenów z nim sąsiadujących oraz znaczenie jakie teren ten posiada w aspekcie powiązań przyrodniczych terenów cennych przyrodniczo występujących na obszarze Poznania, konieczne jest zachowanie w jak największym stopniu jego cennych walorów naturalnych oraz zapobieganie procesom wpływającym negatywnie na zachowanie różnorodności biologicznej.

Plan zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część A” zawiera szereg zapisów umożliwiających skuteczną ochronę walorów przyrodniczych tego terenu przed negatywnymi skutkami zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Do najważniejszych ustaleń ograniczających możliwość ingerencji na tych terenach należą zapisy mówiące o utrzymaniu obszarów leśnych oraz o zakazie lokalizacji zabudowy na terenach **1Kz-ZL** oraz **2Kz-ZL** i **3Kz-ZL** (za wyjątkiem budynków wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej i planu urządzania lasu). Zakaz lokalizacji budynków (za wyjątkiem budynków technicznych związanych ze zbiornikiem retencyjnym) dotyczy również terenu **Kz-ZO/K**, na którym dopuszczono możliwość lokalizacji zbiornika retencyjnego wód opadowych i roztopowych.

Ustalono także konieczność ochrony występujących na obszarze objętym granicami planu, zróżnicowanych pod względem składu gatunkowego i pełnionej funkcji ekologicznej, zbiorowisk roślinnych, zieleni nieurządzonej, obszarów leśnych oraz wód. Brak ingerencji w istniejące na tym terenie cenne siedliska umożliwia zachowanie różnorodności występujących w zróżnicowanych warunkach środowiskowych organizmów. Zachowanie naturalnych lub przekształconych w niewielkim stopniu siedlisk sprzyja również zachowaniu walorów krajobrazowych tego obszaru, który tworzony jest przez mozaikę terenów leśnych, terenów porośniętych naturalną roślinnością oraz terenów podmokłych łąk, na których występuje bogactwo przedstawicieli flory i fauny. Zgodnie z założeniami planu zachowana zostanie także ciągłość istniejącego systemu melioracyjnego, który przyczynia się do tworzenia odpowiednich warunków siedliskowych dla organizmów preferujących siedliska wilgotne, okresowo zalewane.

Zapisy planu chronią również przed ingerencją w krajobraz tego terenu, polegającą między innymi na lokalizacji stacji bazowych sieci komórkowych, napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, reklam (z wyjątkiem umieszczanych w wiatach przystanków komunikacji publicznej) oraz ogrodzeń. Dopuszczona została jedynie możliwość lokalizacji ogrodzeń ażurowych, związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej i planu urządzania lasu oraz ogrodzeń zabezpieczających zbiornik retencyjny.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza na terenie **Kz-ZO/K** lokalizację zbiornika retencyjnego wód opadowych i roztopowych, na których obecnie występuje kompleks podmokłych łąk, poprzecinanych systemem rowów melioracyjnych. Jego budowa w sposób wpłynie na kształtowanie i zmiany tutejszych uwarunkowań siedliskowych (usunięcie siedlisk łąkowych

i pojawienie się siedlisk wodnych), a co za tym idzie i zmiany składu gatunkowego przedstawicieli tutejszej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej. Ewentualne utrzymywanie wód w dłuższym okresie czasowym powodować będzie pojawienie się i ekspansję organizmów związanych ze środowiskami typowo wodnymi przy jednoczesnym ustępowaniu gatunków związanych z siedliskami podmokłymi. Zakres tych zmian w dużym stopniu zależeć będzie od sposobu realizacji i zagospodarowania zbiornika, co na obecnym etapie, bez wielu dokładniejszych danych dotyczących samego projektu, jest utrudnione.

Pojawienie się zbiornika wodnego na terenach obecnie występujących powierzchni łąkowych znacznie zmieni krajobraz omawianego obszaru. Ocena wpływu tego typu przekształceń na uwarunkowania krajobrazowe jest kwestią indywidualną i względną, w dużym stopniu uzależniona od sposobu zrealizowania inwestycji. Pojawienie się zbiornika retencyjnego w przestrzeni może być odbierane bardzo pozytywnie, jako element zagospodarowania wpływający na urozmaicenie i wzbogacenie krajobrazu.

Niewielki niekorzystny wpływ na wartości krajobrazowe i bioróżnorodność mogą mieć ustalenia dotyczące układu komunikacyjnego na terenie objętym granicami planu. Dotyczyć będą zmiany parametrów istniejących już dróg (**1KD-Z**, **2KD-Z**, **KD-D**, **KDWxr** oraz **KDWxs**), jak i lokalizacji dróg wewnętrznych, duktów leśnych oraz kładek przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów oraz rekreacyjnej jazdy konnej na terenach **2Kz-ZL** i **3Kz-ZL**.

Reasumując, ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego umożliwiają zachowanie cennych walorów krajobrazowych i różnorodności biologicznej na większości terenów objętych ustaleniami planu. Zachowanie istniejących, zróżnicowanych siedlisk roślin i zwierząt wpłynie korzystnie również na tereny sąsiednie, które wraz z omawianym obszarem stanowią niezwykle cenny kompleks terenów o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Jedynie ewentualna realizacja dopuszczonego na terenie **Kz-ZO/K** zbiornika retencyjnego przyczyni się do zmian w uwarunkowaniach siedliskowych, składu gatunkowego flory i fauny, a tym samym i do zmian zasobów różnorodności biologicznej a także uwarunkowań krajobrazowych omawianego obszaru.

6.4 Oddziaływanie na szatę roślinną

Jednym z głównych ustaleń planu jest zachowanie i ochrona cennych przyrodniczo zbiorowisk roślinnych, zróżnicowanych pod względem budowy i pełnionych przez nie funkcji ekologicznej. Istniejące na opisywanym terenie tereny leśne, polany śródleśne oraz wody zgodnie z zapisami planu zostaną zachowane. Ochroną objęte zostały również tereny zieleni nieurządzonej łąk i wód w klinie zieleni zlokalizowane na terenie **Kz-ZO/K** (jedynie w przypadku zachowania terenów zieleni nieurządzonej). Wprowadzone zapisy, szczegółowo określające sposób zagospodarowania przestrzennego tego terenu, pozwalają na zachowanie i ochronę tutejszej roślinności.

Bardzo ważnym czynnikiem, wpływającym na kształtowanie tutejszej szaty roślinnej jest wprowadzony zakaz lokalizacji zabudowy na terenach **1Kz-ZL** oraz **2Kz-ZL** i **3Kz-ZL** (tereny lasów w klinie zieleni) za wyjątkiem budowli związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej i planu

urządzenia lasu oraz budynków technicznych związanych ze zbiornikiem retencyjnym. Umożliwi to zachowanie naturalnego charakteru tego terenu i pozwoli uniknąć negatywnych skutków rozwoju zabudowy tj. zniszczenie naturalnie występującej roślinności oraz nadmierne uszczelnienie powierzchni powodujące degradację gleby, będącej środowiskiem rozwoju roślin.

Lokalizacja budynków związanych z obsługą tych terenów będzie powodowała niewielkie negatywne skutki w odniesieniu do istniejącej roślinności, głównie ze względu na konieczność usunięcia jej z powierzchni przeznaczonej pod lokalizację budynku. Spowoduje to lokalne i trwałe zmniejszenie powierzchni ziemi dostępnej dla roślin.

Obszary zagospodarowane obecnie zielenią wysoką na wyżej wspomnianych terenach zostaną utrzymane, a zmiany dokonane w szacie roślinnej tych terenów ograniczą się do wykonania nowych nasadzeń i pielęgnacji występujących tu cennych gatunków drzew i krzewów zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu. Zapisy planu dopuszczają usunięcie drzew ze względu na ograniczenia terenowe dla terenu **1KD-Z** (ul. Głuszyna) pod warunkiem ich przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń zgodnie z przepisami odrębnymi oraz na terenie **Kz-ZO/K**, jedynie w przypadku lokalizacji zbiornika retencyjnego. Prace przeprowadzane w związku z modernizacją terenów dróg (**1KD-Z**, **2KD-Z**) będą wymagały użycia ciężkiego sprzętu, który spowoduje czasowe i lokalne zniszczenia roślinności porastającej terenu bezpośrednio sąsiadujące z pasem drogowym. Niewielki niekorzystny wpływ na lokalną roślinność będzie miała również lokalizacja duktów leśnych przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów i rekreacyjnej jazdy konnej oraz lokalizacja ogólnie dostępnego parkingu leśnego na terenie **2Kz-ZL**.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala ochronę podmokłych siedlisk łąkowych, okresowo zalewanych przez gromadzone w rowach wody opadowe i roztopowe. Zachowanie tych specyficznych siedlisk, na których okresowo tworzą się rozległe rozlewiska wodne, pozwala na ochronę występujących tu gatunków roślin, o specyficznych wymaganiach siedliskowych umożliwiających ich wzrost i rozwój. Ewentualne zachwianie lokalnych stosunków wodnych mogłoby się wiązać z nieodwracalną utratą tych siedlisk i osuszeniem terenów sąsiednich. Stosunkowo niewielki negatywny wpływ będzie miała lokalizacja dróg wewnętrznych przeznaczonych wyłącznie dla obsługi terenu i służb leśnych na terenie **Kz-ZO/K**. Oddziaływanie to będzie miało jedynie lokalne i czasowe znaczenie (użytkowanie dróg wyłącznie przez służby obsługujące te tereny będzie miało charakter sporadyczny). Jednocześnie na terenie **Kz-ZO/K** dopuszczono możliwość realizacji zbiornika retencyjnego, którego realizacja wiązać się będzie ze zniszczeniem roślinności porastającej obecnie tereny dolinne (podmokłe łąki). Negatywne oddziaływanie realizacji zbiornika na florę wynikać będzie z konieczności przygotowania terenu do inwestycji, a co za tym idzie usunięcia istniejących zbiorowisk roślinnych. Niezbędne może być wycięcie zadrzewień (wraz z wykarczowaniem pni) oraz krzewów, rosnących obecnie w granicy projektowanego zbiornika, a także usunięcie (wykoszenie) zieleni łąkowej z czaszy zbiornika. Piętrzenie wód na tym obszarze, przez dłuższe niż w chwili obecnej okresy, spowoduje ustępowanie z tych terenów roślin preferujących stanowiska podmokłe, okresowo

zalewane i ekspansję roślin związanych ze środowiskiem wodnym. Prawdopodobne okazać się może wprowadzanie nowych nasadzeń zieleni, np. poprzez obsianie skarp zbiorników.

W chwili obecnej nie można jednoznacznie określić zasięgu obszaru, którego mogłyby dotyczyć zmiany w szacie roślinnej ze względu na brak dokładnych danych, określających ostateczne parametry dopuszczonego do lokalizacji zbiornika retencyjnego (w szczególności jego powierzchni, głębokości oraz wysokości skarp).

6.5 Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Ze względu na charakter zmian dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów objętych ustaleniami planu, który nie zakłada możliwości powstania nowych źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, nie przewiduje się trwałego wzrostu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na tym obszarze.

Plan zagospodarowania przewiduje wyeliminowanie powstania nowych źródeł emisji gazów i pyłów do powietrza poprzez realizację zakazu lokalizacji budynków na terenach objętych jego granicami (za wyjątkiem lokalizacji budynków na terenach **2Kz-ZL**, **3Kz-ZL** oraz **Kz-ZO/K**, związanej z obsługą tych terenów) oraz zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu).

Jedynym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na omawianym terenie są drogi publiczne (**1KD-Z**, **2KD-Z**, **KD-D**) oraz drogi wewnętrzne (**KDWxs** i **KDWxr**). Ewentualny wzrost emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych spowodowany będzie zwiększeniem natężenia ruchu na drogach publicznych zlokalizowanych w granicach planu. Przyczyną zwiększenia ruchu samochodowego w obrębie tych szlaków komunikacyjnych będzie wzrost atrakcyjności turystycznej terenów doliny Głuszyńki oraz powiększanie areału terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej poza granicami terenu objętego ustaleniami mpzp. Znikomy wpływ na wzrost stężeń zanieczyszczeń powietrza na tym terenie będzie miał ruch pojazdów na terenach dróg wewnętrznych, których lokalizację dopuszczono na terenach **1-3Kz-ZL** oraz dróg wewnętrznych, w tym przeznaczonych dla obsługi terenu **Kz-ZO/K**.

Na etapie prowadzenia prac budowlanych, związanych z przebudową szlaków komunikacyjnych i ewentualną budową zbiornika retencyjnego na terenie **Kz-ZO/K**, źródłami emisji będą silniki maszyn budowlanych uczestniczących w pracach ziemnych oraz będące źródłem zapylenia prace ziemne. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane będzie stosunkowo niewielka ze względu na ograniczoną powierzchnię na jakiej będą odbywały się roboty oraz ograniczony czas ich przeprowadzania. Pyły powstające podczas prowadzenia prac budowlanych nie będą miały większego znaczenia w kształtowaniu poziomów emisji dla tych terenów (niewielkie odległości unoszenia powodować będą czasowy wzrost zapylenia o charakterze lokalnym). Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego znaczenia w zwiększeniu stopnia zanieczyszczenia powietrza.

Korzystny wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego będzie miało zachowanie dużych obszarów leśnych oraz dopuszczenie wykonania nowych nasadzeń zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu na terenach **1-3Kz-ZL**. Ograniczą one przenikanie zanieczyszczeń pyłowych z terenów sąsiadujących z granicami obszaru objętego planem oraz wpłyną na zmniejszenie udziału dwutlenku węgla w powietrzu atmosferycznym. Ustalenia planu dotyczące obowiązku zachowania istniejących obszarów leśnych oraz terenów zieleni nieurządzonej będą korzystnie oddziaływać również na tereny leżące w poza granicami mpzp „Dolina Głuszyńki – część A”.

6.6 Oddziaływanie na klimat akustyczny

Sposób zagospodarowania przestrzennego, określony zapisami mpzp „Dolina Głuszyńki – część A”, nie będzie wpływał niekorzystnie na lokalny klimat akustyczny tego terenu. W celu ochrony przez zwiększeniem emisji hałasu na terenach objętych granicami planu wprowadzono zakaz lokalizacji obiektów na obszarach **1-3Kz-ZL** oraz **Kz-ZO/K** (z wspomnianymi we wcześniejszych rozdziałach wyjątkami). Wprowadzono także zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu).

Najbardziej korzystne z punktu widzenia kształtowania klimatu akustycznego są zapisy planu mówiące o zachowaniu istniejących obszarów leśnych oraz obszarów zieleni niezagospodarowanej. Duże powierzchnie lasu wpływają korzystnie na ograniczenie rozprzestrzeniania się hałasu związanego z ruchem komunikacyjnym na ul. Głuszyna oraz ograniczenie uciążliwości hałasu powstającego na skutek użytkowania lotniska Poznań-Krzesiny.

Niewielki wzrost poziomu hałasu może wystąpić na skutek zmiany parametrów szlaków komunikacji samochodowej, a przede wszystkim dróg publicznych (**1KD-Z**, **2KD-Z**). Zwiększenie poziomu hałasu na tych terenach związane będzie ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego i autobusowego, co z kolei może być spowodowane powiększaniem terenów zabudowy na terenach zlokalizowanych poza granicami planu. Czasowe i lokalne pogorszenie warunków akustycznych wystąpi także na skutek przeprowadzania prac ziemnych i budowlanych w obrębie szlaków komunikacyjnych.

6.7 Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Teren objęty granicami planu nie znajduje się w sąsiedztwie obszarów należących do sieci Natura 2000. Opisywany teren leży natomiast w sąsiedztwie dawnego użytku ekologicznego „Głuszyńka”, na terenie którego występują cenne siedliska naturalne i bogactwo przedstawicieli flory i fauny.

Najbliższe zlokalizowanymi obszarami szczególnej ochrony, wchodzącymi w skład sieci Natura 2000, są będące częścią poznańskich fortyfikacji, Fort I oraz Fort Ia, leżące poza północnymi granicami obszaru opracowania. Forty te wchodzą w skład obszaru specjalnej ochrony (SOO) o nazwie Fortyfikacje w Poznaniu (symbol PLH300005), ustanowionego na mocy postanowień Dyrektywy

Siedliskowej¹⁴. Ochrona tych obszarów została ustanowiona ze względu na występowanie na terenie fortyfikacji unikatowych stanowisk zimowania wielu gatunków nietoperzy.

Po zakończeniu II Wojny Światowej poznańskie forty przestały pełnić funkcje militarne i zostały zaadoptowane na potrzeby prowadzenia innej działalności (pełniły głównie funkcje magazynowe). Sposób ich wykorzystania nie powodował dużej uciążliwości dla elementów środowiska naturalnego, co pozwoliło uchronić walory przyrodnicze tych terenów.

Fort Ia należy do najlepiej zachowanych elementów umocnień zewnętrznego pierścienia fortyfikacji. Szata roślinna terenów fortu ma charakter spontaniczny i jest tworzona przez wiele cennych gatunków roślin. Można tu spotkać rośliny typowo leśne (np. rzadkie gatunki runa leśnego), gatunki występujące w szczelinach skał i na murach tworzących fort (np. zanokcica skalna *Asplenium trichomanes*) oraz gatunki tworzące żyzne murawy kserotermiczne, występujące na skarpach fortów. Bogactwo naturalne występujących tu roślin ma olbrzymią wartość przyrodniczą wpływającą również na bogactwo przedstawicieli fauny występujących na terenach fortyfikacji.

Korzystne warunki siedliskowe sprawiają, że na terenie fortów występuje również wiele cennych gatunków płazów, gadów, ptaków i ssaków. Najważniejszymi z nich są nietoperze, które w poznańskich fortyfikacjach znalazły doskonałe miejsce do zimowania. Właśnie ze względu na ich obecność tereny poznańskich fortów zostały włączone w skład sieci Natura 2000. Wśród gatunków nietoperzy zimujących w Fortie II znalazły się gatunki wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt oraz Europejskiej Czerwonej Listy Zwierząt i Roślin Zagrożonych Wyginięciem w Skali Światowej. Na terenie Fortu można spotkać nocka rudego (*Myotis daubentonii*), nocka Natterera (*M. nattereri*), mroczka późnego (*Eptesicus serotinus*), gacka brunatnego (*Plecotus auritus*), gacka szarego (*P. austriacus*) oraz mopka (*Barbastella barbastellus*).

Zapisy planu mpzp „Dolina Głuszyńki – część A” wprowadzają niewielkie zmiany w dotychczasowym sposobie użytkowania terenów objętych granicami planu. Zmiany te, ze względu na korzystny dla środowiska charakter (w większości przypadków), nie będą oddziaływać negatywnie na cenne przyrodniczo walory terenów fortów, stanowiących obszar specjalnej ochrony Natura 2000. Zaplanowane inwestycje nie spowodują powstania czynników wpływających negatywnie na zachowanie cennych siedlisk nietoperzy i mogących pogorszyć środowisko tych terenów jako całości. Zmiany polegające na przekształceniu terenów objętych planem przyczynią się do utrzymania, a nawet powiększenia areалу terenów zieleni na tym obszarze, powodując jednocześnie powstanie terenów, w obrębie których dogodne miejsce do żerowania mogą znaleźć zwierzęta zamieszkujące poznańskie fortyfikacje.

6.8 Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie

¹⁴ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. WNIOSKI

- Do najważniejszych założeń planu miejscowego „Dolina Głuszynki – część A” należy zachowanie i zapewnienie kompleksowej ochrony terenów zieleni, w tym lasów i zieleni nieurządzonej oraz terenów wód, położonych w dolinie rzeki Głuszynka (Kopel), stanowiących fragment południowo-wschodniego klina zieleni i jednocześnie istotny korytarz ekologiczny systemu zieleni miejskiej Poznania.
- Projekt planu większość terenów przeznaczają zgodnie ze stanem istniejącym - pod lasy, zieleni nieurządzoną, łąki i wody oraz niewielką część obszaru planu pod tereny komunikacyjne – drogi publiczne i wewnętrzne, zapewniające niezbędną obsługę omawianego obszaru.
- Stosownie do przepisów odrębnych, na terenach lasów wszelkie działania w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, w tym m.in. prowadzenie zalesień, muszą być zgodne z planem urządzenia lasu. Obszar projektu planu stanowi teren wyłączony z zabudowy. Dopuszczono jedynie lokalizację budynków wynikających z planu urządzenia lasu wyłącznie na terenach **2-3Kz-ZL** oraz budynków technicznych na terenie **Kz-ZO/K**, związanych z funkcjonowaniem dopuszczonego do realizacji zbiornika retencyjnego.
- Projekt planu przewiduje realizację niezbędnych inwestycji w zakresie infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej. Na terenie **Kz-ZO/K** dopuszczono lokalizację zbiornika retencyjnego. Z jednej strony będzie miał on wpływ na poprawę i stabilizację stosunków wodnych. Niemniej jednak, decyzja o lokalizacji zbiornika retencyjnego w granicy planu, ze względu na znaczny wpływ jaki będzie jego realizacja wywierać na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, powinna być podjęta z dużą ostrożnością. Należy poprzedzić ją szczegółową waloryzacją przyrodniczą oraz wielokierunkową analizą wartości przyrodniczych omawianego obszaru. Negatywne skutki realizacji zbiornika i jego funkcjonowania na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza zmiany uwarunkowań siedliskowych, składu flory, fauny oraz powierzchni ziemi (ukształtowania terenu, gleb), nie mogą przewyższać korzyści, jakie będą wynikać z jego funkcjonowania.
- Przeznaczenie oraz sposób zagospodarowania terenów położonych w granicy planu, zaproponowane w projekcie planu, są w pełni zgodne z ustaleniami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” oraz uwzględniają cele ekologiczne, wskazane w „Programie ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2009-2012”.
- Prognoza oddziaływania na środowisko nie wykazała powstania istotnych negatywnych zagrożeń dla środowiska w związku z realizacją ustaleń projektu planu. Wskazała jednak na zmiany i potencjalne zagrożenia dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce w przypadku jedynie dopuszczonej realizacji zbiornika retencyjnego na terenie **Kz-ZO/K**.

8. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest diagnoza obecnego stanu środowiska oraz wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

Powyższa prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część A ” w Poznaniu. Plan miejscowy sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XLIII/516/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r.

Obszar, którego dotyczy plan, zlokalizowany jest w południowej, peryferyjnej części Poznania, w dzielnicy Nowe Miasto. Obejmuje głównie tereny zieleni oraz wody, położone poniżej ul. Głuszyna, w rejonie ulic: P. Strzeleckiego oraz Ożarowskiej. Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem planu miejscowego wynosi 129,5 ha.

Głównym założeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część A” w Poznaniu jest zapewnienie kompleksowej ochrony terenów zieleni, stanowiących fragment południowo-wschodniego klina zieleni, ukształtowanego wzdłuż doliny cieku Głuszynka, stanowiącego fragment pierścieniowo-klinowego systemu zieleni miasta Poznania. Uchwalenie planu miejscowego pozwoli na zachowanie cennego terenu zieleni, który wraz z pozostałymi fragmentami doliny cieku Głuszynki (objętymi granicami mpzp „Dolina Głuszynki – część B i „Dolina Głuszynki – część C”), tworzą istotny element systemu zieleni miejskiej Poznania.

Zdecydowaną większość omawianego obszaru stanowią tereny przeznaczone pod lasy w klinie zieleni - tereny **1-3Kz-ZL** oraz teren zieleni nieurządzonej, łąk i wód z dopuszczeniem infrastruktury technicznej – kanalizacji – teren **Kz-ZO/K**. Pozostały obszar planu (niecałe 5% powierzchni planu) stanowią tereny komunikacji, w tym trzy tereny dróg publicznych: klasy zbiorczej (tereny **1-2KD-Z** - ul. Głuszyna) i klasy dojazdowej (teren **KD-D** - ul. P. Strzeleckiego) oraz dwa tereny dróg wewnętrznych: pieszo – jezdni (teren **KDWxs**) i rekreacyjny szlak pieszo - rowerowy (teren **KDWxr** - ul. Ożarowska).

Prognoza składa się z pięciu merytorycznych części. W pierwszej części (rozd. 2) scharakteryzowano poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby oraz klimat lokalny. Omówiono również położenie omawianego obszaru w przestrzeni miasta i jego obecne zagospodarowanie. Określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, jakości wód oraz klimatu akustycznego.

W drugiej części (rozdz. 3) szczegółowo omówiono cel i zapisy projektu planu. Wskazano powiązania ich z zapisami innych dokumentów – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” oraz „Programem ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2009-2012”. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni w wyniku braku realizacji ustaleń projektu planu.

W trzeciej części (rozdz. 4) zwrócono uwagę na problemy ochrony środowiska, związane z zagadnieniami regulowanymi w projekcie planu, szczególnie w kontekście obowiązujących regulacji prawnych.

W czwartej części (rozdz. 5) omówiono podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym i krajowym, natomiast w części piątej (rozdz. 6) zidentyfikowano najważniejsze skutki, jakie mogą wystąpić w przypadku realizacji ustaleń planu. Wskazano też rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego planu.